

Robert Vano

Nohama na zemi

text Natalie A. Rollko | foto Lukáš David a Robert Vano

Je obdivuhodné, kolik energie a schopností se skrývá v tomto „malém velkém“ muži. Fotograf Robert Vano je pro mě ztělesněním amerického snu. Obrazem toho, co všechno dokáže odhodlání a víra jednoho člověka...

Momentálně jste dost populární na Slovensku. Máte tam galerii, vystupujete v televizi, děláte workshopy...

Slováci jsou akční, což je fajn. V Čechách mě objevili před dvaceti lety, a teď mě objevují na Slovensku. Zjistil jsem, že čím dále jste od New Yorku, tím déle trvá, než vás objeví.

Jak pocítujete rozdíly mezi Českou a Slovenskou fotografickou scénou?

Nevím, s nikým se tam nepotkávám. Na Slovensko cestuji kvůli sobě a svým věcem. Mám tam svůj pevný program. Po jeho skončení se opět vracím do Čech.

Narodil jste se v Nových Zámcích. Byl jste se tam teď někdy podívat?

Nebyl. Nikoho tam nemám. Jezdím jen tam, kde musím být. Beru to jako součást své profese a kariéry.

Vaše edice fotografií THE PLATINUM COLLECTION měla premiéru v pražském Mánesu v roce 2009. Kde se ta výstava nachází právě teď?

O tuto výstavu se stará galerie a přiznám se, že ani nevím, kde teď je. Bydlím v malém bytě a těch dvě stě fotek by se tam nevešlo. Myslím, že „platinu“ teď chtějí v Bělorusku.

Ještě pořád máte problémy s dodávkou platiny?

Už ne, už mě znají. Předtím jsem musel policii vysvětlovat, na co tu platinu mám. Zřejmě proto, že nepochází z Evropy a mají ji vedenou jako katalyzátor pro výrobu výbušnin. Asi si mysleli, že doma vyrábím tajně rakety a pak je na Žižkově odpalují...

Na čem teď pracujete?

Pořád na něčem pracuji. Ale někdy to nevyjde. Na výstavu jakou je THE PLATINUM COLLECTION potřebuji jeden rok. Všechno dělám ručně. Abych měl těch dvě stě fotografií, musel bych dělat každý den, což si nemůžu dovolit, protože nejsem bohatý. Takže

musím dělat svou práci, a pokud mám čas, pracuji na vlastních projektech. Nikam nepospíchám. Až to bude, tak to bude, když to nebude, tak to nebude.

Mluvíte o portrétech?

Ne. Mluvim o klucích, na kterých teď dělám. Je pravda, že mě tlačili do portrétů. Když mám slabou chvíli, tak se někdy nechám zlomit. Ale pak jsem si řekl: „Proč portréty? Kdo by chtěl mít Fidela Castra v ložnici?“ Najednou mi svitlo, že dělám něco, co dělá každý, a vlastně to dělat nechci. Když o mně někdo napíše článek, většinou uvede, že jsem fotograf mužských aktů, a ve skutečnosti žádnou ucelenou kolekci aktů nemám. Fotil jsem tulipány, zahrady, Prahu... , no a tato věc mě napadla v polovině rozdělané práce na těch portrétech, čímž jsem ztratil jeden rok. Řekl jsem si, že odted' budu dělat jenom to, co chci.

Co uděláte s těmi nafocenými portréty?

Mám zvětšených asi osmdesát portrétů a skončí v šuplíku, jako všechno ostatní.

Ale to je škoda! Neuvažujete alespoň o komornější výstavě?

Vidíte, i vy mě teď do něčeho tlačíte. Portréty možná budou, až nebudou kluci...

Jenom uvažují nahlas, že je škoda, aby ty fotky skončily v šuplíku...

Někdo chce neustále portréty, ale v realu je nikdo nekoupí. Nikdo nekoupí portrét někoho jiného. Všichni kupují jenom svoje portréty nebo portréty svých rodinných příslušníků...

Jaké to je žít se fotografií?

Umělci jsou umělci a komerce je komerce. Fotografická mafie vás jednoduše nepustí z jednoho místa na druhé. Když jste umělec, fotíte vyzábělé holky stojící v poli, přes které vede dálnice a na jejím konci je zří-

Bohemia 27. Adršpach 1992

cená pumpa. Nebo fotíte, jak letíte vzduchem. To jsou umělci... A vždy jsou nějaké trendy. Heparinový vrah, namačkaní lidé v autobusu, umírající na AIDS a podobně. Tohle ale nikdo nekoupí, protože to je deprese. Trendy většinou trvají čtrnáct dnů, a pak přijde další trend. Tak to doopravdy je. Každé dva roky v Americe vychází knížka o tom, jaké fotky se prodávají nejlépe. A představte si, že pořád se nejlépe prodávají stejné typy fotografií. Zřejmě to máme zakódované z minulých životů nebo to máme v DNA. Můžete dělat cokoli, když něco ale uděláte jinak, nikdo to nekoupí. Já ty trendy sleduji. Statistiky například uvádějí, že holky nakupují třikrát více než kluci. A víte, kde to všechno začalo?

Tak to nevím...

V ráji. Všimněte si, že Adam měl jenom jeden list a Eva tři.

Takže byznys vznikl v ráji...

Ano, a had byl prvním obchodním agentem. To on řekl Evě, aby se zakousla do jablka...

A co výstavy, jako jsou WORLD PRESS PHOTO nebo CZECH PRESS PHOTO?

Tam vůbec nechodím. Nezajímá mě, co fotí ti druzí. Zajímá mě to, co dělám já. Myslím si, že tam vyhrávají fotky trpících lidí z krizových oblastí, jakou je třeba Afghánistán. Takové mě nezajímají. Proto se ani nedívám na zprávy. Kdyby byly zprávy ráno, možná bych se na ně podíval, protože bych je během

dne vstřelal. Ale večer se už nechci zatěžovat negativními událostmi a brát si je s sebou do postele. Večer čtu a dívám se na hezké věci, jako je pěkný film, například o Avedonovi.

Jaký je váš názor na reportážní fotografii?

To je hodně muziky za málo peněz. Nepo-

chybně lidi šokuje, když vidí obličej s useknutým nosem, ale fotograf, který tu fotku pořídil, nemusel do toho záběru nic investovat. Když však chcete udělat hezkou módní fotku, na to potřebujete hodně peněz. Fotíte s modelkou, kterou musíte zaplatit, fotíte

Peter, 2005

■ Petra, Tereza, Zdenka, 2000

■ Tulipány, Praha 2004

v lokaci, do které se běžně nedostanete, oblečení, šperky, auta za miliony dolarů, co si téměř nikdo nemůže dovolit... Ale je dobré, že existuje i reportážní fotografie, protože alespoň víme, co se děje. Královna matka jednou řekla: „Prožila jsem dvě světové války a zhruba třicet krizí, a pořád se nic neděje. Nic se nestalo a všechno funguje dál.“

Hodně muziky za málo peněz se dá vydělat také kopírováním. Nevadí vám, když někdo napodobuje váš styl focení?

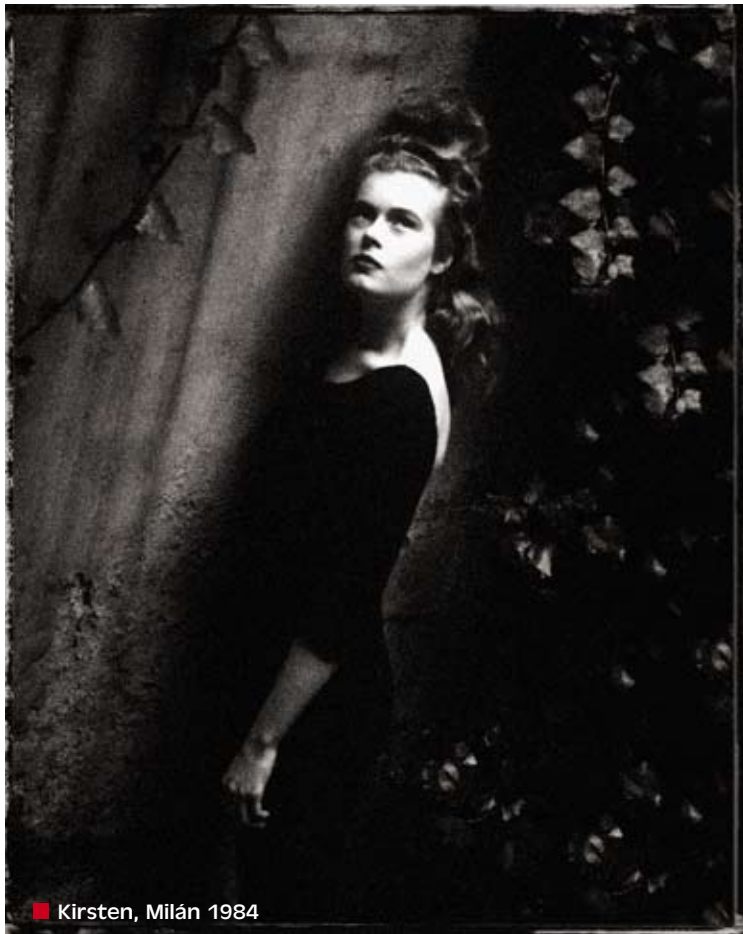
Nikdo vás nemůže zkopírovat. To by museli prožít váš život. Mít vaše pocity a zážitky.

Na rozdíl od svých fotografických kolegů se často objevujete v tisku a televizi...

Už jsem byl asi všude. Myslím, že to hodně pomáhá a je to součást mé profese. Dělat si vlastní public relations jsem se naučil ještě v Americe od agentury. Tady na to pořád nejsou zvyklí...

Jak to vypadá s dokumentem, který o vás chtěli natočit?

Osobně do toho nejsem zaangażovaný, takže se o to moc nestarám. Když se zeptám, co je nového, dostanu odpověď, že se na tom

■ Kirsten, Milán 1984

■ Linda, 1998

pracuje. Všechno je otázka domluvy a peněz. Údajně existuje nějaká statistika, která říká, že když máte rozpracovaných sto projektů, vyjdou vám jenom tři.

Máte to potvrzené?

Když vám něco nevyjde, tak jste nešťastná, ale když vám něco nevychází šedesát pět let, tak si na to zvyknete. Na začátku jsem byl nadšen. Teď už nejsem. Pochopitelně, že mě vždy potěší, když mě někdo osloví, ale oslavuji, až když to opravdu vyjde. A i když něco vyjde, tak to neznamená, že máte vyhráno. Když vám například vydají knížku a je špatná distribuce, skončíte s celým nákladem doma... Takže, když se všechno povede a přijde šek na sto tisíc, mám radost. Když něco nevyjde, opět vstanu, opráším se a jdu

dál, protože jinak to ani neumím. Proč vzpomínat? Budoucnost si můžete naplánovat, jak chcete, ale stejně přijde, jak přijde. Žádná síla není v minulosti, ani v budoucnosti. Síla je v přítomném okamžiku. Teď. Jen teď.

Takže to znamená, že si nic neplánujete?

Jde to samo. Poprvé ve svém životě nemám plány. Všechno jsem udělal tak, jak jsem chtěl. Nikdy jsem neměl plány, že chci helikoptéru, bydlet vedle princezny Stéphanie v Monaku, mít ženu, chatu, auto, bazalku, děti... Chtěl jsem být fotografem a to se mi povedlo. Dál už nic neplánuji.

Vím, že sbíráte anděly. Máte ve své sbírce nový přírůstek?

Mám nového, krásného, bílého anděla s opravdovým perím. Dostal jsem ho v jednom slo-

venském pořadu, kde jsem vystupoval. Byla to talk-show, kde vyprávíte svůj osobní příběh a pak vám na základě data narození najdou vašeho osobního anděla. Ten můj má takové zvláštní jméno, teď si na něj bohužel nemůžu vzpomenout...

Co děláte, když nepracujete?

Večer v sedm vypnu telefon a čtu si. Když vám chce někdo zavolat, udělá to i zítra. Nedávno jsem viděl televizní rozhovor Larryho Kinga s Oprah Winfreyovou, kde se přiznala, že navštěvuje psychiatra, aby dokázala vypnout telefon. Po dvou letech terapie ho dokáže vypnout v sobotu. Rozhodla se, že k psychiatrovi bude chodit i nadále, aby ho dokázala vypnout i v neděli... Do této fáze se tedy rozhodně dostat nechci, takže svůj telefon vypínám každý večer. ■

ROBERT VANO | * 1948, Nové Zámky

Fotograf, který si vydobyl pevné pozice ve světě módy a reklamy. Narodil se na Slovensku maďarským rodičům. V roce 1967 přes Jugoslávii a Itálii emigroval do Spojených států amerických. Zde se uchytil jako kadeřník a stylist. Později asistoval módním fotografům. Samostatně pak působil v New Yorku, Paříži a Miláně, kde fotil pro prestižní časopisy, jako jsou Vogue, Cosmopolitan nebo Harper's Bazaar. Od roku 1990 žije v Praze. V letech 1996–2003 pracoval jako kreativní ředitel českého vydání časopisu Elle a do roku 2009 v agentuře Czechoslovak Models. Jako umělecký fotograf na sebe upozornil především edicí platinových fotografií s názvem **THE PLATINUM COLLECTION**, které byly poprvé uvedeny ve výstavní síni Mánes v roce 2009.